

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 24/2023-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Dudíša a Libora Duľu (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Petit Press, a. s.**, Lazaretská 12, Bratislava, IČO 35 790 253, zastúpeného Advokátskou kanceláriou Paul Q, s. r. o., Karadžičova 2, Bratislava, IČO 35 906 464, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Pavol Blahušiak, a zároveň Advokátskou kanceláriou Tomáš Kamenec, s. r. o., Špitálska 43, Bratislava, IČO 36 855 995, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Tomáš Kamenec, proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 5 Co 27/2020-511 z 31. marca 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 13. decembra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojich práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 10 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Co 27/2020-511 z 31. marca 2020 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“). Sťažovateľ zároveň navrhuje, aby ústavný súd zrušil prvý a štvrtý výrok napadnutého rozsudku krajského súdu a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie a aby sťažovateľovi priznal finančné zadostučinenie vo výške 10 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ uverejnil 11. januára 2003 v denníku SME článok s názvom „*Slovak Gold nad zlato*“, ktorého predmetom bol komentár autora [REDACTED] k činnosti Nadácie Slovak Gold (ďalej aj „článok“). Nadácia Slovak Gold (ďalej len „žalobca“) podala na Okresnom súde Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) návrh na začatie konania, ktorým sa po zmenách domáhala uverejnenia ospravedlnenia v denníku SME a na <www.sme.sk>, náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 500 000 Sk a odstránenia článku z internetovej stránky

<www.sme.sk>, zároveň žiadala ospravedlnenie všetkým čitateľom denníka SME, úroky z omeškania z náhrady nemajetkovej ujmy, ako i náhradu trov konania.

3. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 18Ct/13/2003-334 z 22. marca 2012 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) tak, že mu z prevažnej časti vyhovel, v časti ospravedlnenia všetkým čitateľom denníka SME a úrokov z omeškania žalobu zamietol. Sťažovateľ proti vyhovujúcim výrokom predmetného rozhodnutia podal odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 5Co 255/2013-400 zo 16. februára 2016 (ďalej len „prvý rozsudok krajského súdu“) tak, že rozsudok súdu prvej inštancie v častiach týkajúcich sa veci samej potvrdil. Proti výrokom 1 a 2 prvého rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením č. k. 8 Cdo 67/2019 z 19. novembra 2019 prvý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Následne krajský súd napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že rozsudok okresného súdu v napadnutých častiach týkajúcich sa veci samej potvrdil. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Najvyšší súd dovolanie odmietol uznesením č. k. 1Cdo 190/2020 z 28. septembra 2022, konštatujúc, že napadnutý rozsudok netrpí žiadnou vadou odôvodňujúcou prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) alebo § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Podľa názoru najvyššieho súdu je napadnutý rozsudok krajského súdu dobre odôvodnený a je z neho zrejmé, na základe čoho krajský súd konštatoval prekročenú mieru kritiky zo strany sťažovateľa. Najvyšší súd tiež konštatoval, že krajský súd sa neodklonil od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, za ktorú sťažovateľ označil rozhodnutie sp. zn. 4 Cdo 212/2007.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ namieta, že krajský súd v napadnutom rozhodnutí neosvedčil splnenie podmienok na obmedzenie slobody prejavu a jeho rozhodnutie je v tomto smere arbitrárne a z ústavného hľadiska neudržateľné. Odvolací súd mal svojím rozhodnutím nájsť a zadefinovať rovnováhu, primeranosť medzi právom podľa čl. 26 ústavy, ústavne konformnými možnosťami jeho obmedzenia a právom vyplývajúcim z čl. 19 ústavy. Krajský súd však bez zjavného dôvodu ústavne nesúladným spôsobom priorizoval právo na ochranu dobrej povesti žalobcu pred právom sťažovateľa na slobodu prejavu.

6. Krajský súd (a ani okresný súd) podľa sťažovateľa predpoklady na obmedzenie práva na slobodu prejavu zväčša ani len neposudzoval. Sťažovateľ zastáva názor, že krajský súd nemohol považovať a nepovažoval na základe vykonaných dôkazov za preukázané, že kritika obsiahnutá v článku bola neoprávnená a že práve v súvislosti s článkom došlo k zásahu do dobrej povesti žalobcu. Článok nijako nevybočuje z ústavných medzí slobody prejavu a je jednoznačne realizáciou slobody prejavu. Súdny neosvedčili naliehavú spoločenskú potrebu pre aplikáciu opatrení potrebných na ochranu práv a slobôd žalobcu.

7. Sťažovateľ zastáva názor, že v konaní ide o prípad, keď žalobca požiadal o udelenie dotácie z verejných zdrojov. Každý subjekt, ktorý prejaví záujem o financie z verejných zdrojov alebo vstúpi do zmluvných vzťahov so štátom, resp. samosprávou alebo s nimi prepojenými organizáciami, sa automaticky vystavuje kontrole a musí strpieť väčší zásah do svojho súkromia

a väčšiu mieru kritiky z dôvodu existencie verejného záujmu spoločnosti, ktorá má právo na poskytnutie bližších informácií o subjekte, ktorý je potenciálnym poberateľom platieb z verejných financií a uchádza sa o príspevky z verejných zdrojov. Je nepochybné, že verejné financie sú predmetom verejného záujmu a o ich prerozdelení má právo byť široká verejnosť informovaná.

8. Pri vážení práv, ktoré sú v tomto prípade v kolízii, má dostať prednosť sloboda prejavu sťažovateľa, pretože činnosť žalobcu, ktorý požiadal o udelenie dotácie z verejných zdrojov, ako tému verejného záujmu v napadnutom rozsudku krajský súd nezohľadnil.

9. Krajský súd tým, že potvrdil zákonnosť sankcie v podobe odstránenia článku z internetovej stránky sťažovateľa, uverejnenia ospravedlnenia v znení špecifikovanom v prvostupňovom rozsudku a zaplata náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 16 596,95 eur bez zákonného podkladu, zasiahol do práva sťažovateľa vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, ako aj slobodne rozširovať idey a informácie v zmysle čl. 26 ods. 2 ústavy.

10. Odvolací súd ďalej v napadnutom rozsudku nepodrobil intenzitu a mieru údajného zásahu do dobrej povesti žalobcu testu proporcionality. Predovšetkým sa dostatočne nevysporiadal s otázkou, prečo má byť v danom prípade primerané nielen stiahnutie internetového článku a uverejnenie ospravedlnenia, ale aj priznanie finančného zadostučinenia v sume presahujúcej výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch judikovanú ESLP.

11. V prípade stretu dvoch protichodných práv a slobôd musia súdy nájsť a zadefinovať rovnováhu medzi nimi. Ak súdy obmedzujú jedno právo na úkor druhého, nesmú neodôvodnene prioritizovať jedno právo v porovnaní s druhým. Ak súd túto rovnováhu nehľadá a navyše obmedzí slobodu prejavu najprísnejším spôsobom, koná v rozpore s ústavou a takéto rozhodnutie nemôže byť spravodlivé, vec nemôže byť správne právne posúdená.

12. Sťažovateľ sa domnieva, že jeho ústavné právo garantované v čl. 46 ústavy bolo porušené, pretože krajský súd svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil, keďže sa nedostatočne zaoberal argumentmi sťažovateľa, ktoré boli podstatné pre rozhodnutie vo veci, odvolací súd uprel sťažovateľovi právo dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia procesným právom stanoveným spôsobom. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je zmätočné, bez súvislej línie argumentácie, ktorá by objasňovala právne úvahy odvolacieho súdu, najmä v súvislosti so závermi súdov o prekročení dovolenej miery kritiky sťažovateľom. Čiastočne sa odvolací súd opiera o nesprávne konštatovanie faktov a čiastočne o nesprávne právne posúdenie.

13. Sťažovateľ podotkol, že článok bol uverejnený v sekcii „*Stanoviská, diskusia, polemika*“, teda je zrejmé, že jeho obsahom nie sú fakty a spravodajstvo, ale subjektívne komentáre jednotlivých autorov k aktuálnym otázkam, ktoré sú predmetom záujmu čitateľov. Neprináša faktické informácie, ale nanajvýš hodnotiace úsudky autora. Autor si zaobstaral k téme dostatok relevantných informácií z viacerých zdrojov a tieto tvorili podklad pre jeho komentár. Závery odvolacieho súdu, že autor nemal snahu využiť dostupné informácie o prezentovanom projekte, tak nemajú oporu v skutkovom stave ani dokazovaní.

14. Pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy musia byť splnené tri kritériá, a to a) protiprávne konanie škodcu; b) zásah do práv poškodeného a c) kauzálny nexus medzi a) a b). Sťažovateľ uviedol, že žalobca príčinnú súvislosť medzi namietaným článkom a poklesom jeho prihlášok v priebehu celého konania nijako nepreukázal a navyše existujú dôvodné pochybnosti o existencii

tejto súvislosti a zásahu do dobrej povesti žalobcu, preto je požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy nedôvodná. V zmysle rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít v Slovenskej republike môže byť náhrada nemajetkovej ujmy priznaná žalobcovi len vtedy, keď unesie dôkazné bremeno a preukáže reálny zásah (nielen potenciálny) do jeho dobrej povesti. Odôvodnenie rozsudku krajského súdu nespĺňa materiálne požiadavky riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, z ktorého by bolo možné sa dozvedieť myšlienkové pochody a závery súdu pri posudzovaní odôvodnenosti a primeranosti priznanej výšky relutárnej náhrady.

15. Argumenty odvolacieho súdu, z ktorých vyplýva, že článok obsahuje neoprávnenú, neopodstatnenú a nekompetentnú kritiku, a teda jeho uverejnením došlo k zásahu do dobrej povesti a dobrého mena žalobcu, sa vymykajú z legitímneho výkladu príslušných právnych noriem a je možné ich označiť ako svojvoľné. Rovnako za svojvoľné možno označiť závery odvolacieho súdu o dôvodnosti priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v danej výške, navyše keď v bode 26 konečného rozsudku uviedol, že v konaní nebola preukázaná existencia upustenia od podania prihlášky potenciálneho záujemcu o udelenie značky Slovak Gold.

16. Sťažovateľ zastáva názor, že konečný rozsudok je nepreskúmateľný. Sťažovateľ poukazuje na nejasnosť odôvodnenia rozsudku, z ktorého vyplýva, že v konaní nebola preukázaná existencia upustenia potenciálneho záujemcu od podania prihlášky o udelenie značky Slovak Gold, avšak odvolací súd potvrdil rozsudok prvostupňového súdu, ktorým bola žalobcovi priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 16 596,95 eur.

17. V odvolaní sťažovateľa bolo vyčerpávajúcim spôsobom poukázané na nesprávne vyhodnotenie dôkazov a svedeckých výpovedí, z čoho vyplynuli aj nesprávne právne závery okresného súdu. Odvolací súd sa v konečnom rozsudku dostatočným spôsobom argumentačne nevysporiadal s odvolaním sťažovateľa a je možné konštatovať, že sa viac-menej len stotožnil so závermi okresného súdu.

18. Odvolací súd odôvodnil konečný rozsudok v zásade len 3 dôvodmi, a to: (i) článok obsahuje neoprávnenú, neopodstatnenú a nekompetentnú kritiku, (ii) pokles prihlášok žalobcovi bol vyvolaný obsahom článku, (iii) priznaním primeraného finančného zadosťučinenia okresný súd nenahrádzal náhradu škody.

19. V súdnom konaní žalobca opakovane zdôrazňoval, že následkom článku utrpel škodu v podobe znížených príjmov z prihlasovacích poplatkov. Sťažovateľ poukazuje na to, že predmetom konania nebola náhrada údajnej škody, ale zásah do dobrej povesti žalobcu. Nárok na primerané zadosťučinenie v peniazoch za neoprávnený zásah do dobrej povesti právnickej osoby podľa § 19b Občianskeho zákonníka nie je možné zamieňať s náhradou škody. Funkcia zadosťučinenia je primárne satisfakčná a nie je kompenzačná. Odvolací súd sa však s týmito argumentmi sťažovateľa vôbec nevysporiadal a len stroho skonštatoval, že „*nemožno súhlasiť s tým, že priznaním primeraného finančného zadosťučinenia súd v danom prípade nahrádzal náhradu škody vzniknutej žalobcovi*“. Suplovanie náhrady škody prostredníctvom priznania primeraného zadosťučinenia v peniazoch je však v absolútnom rozpore s účelom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a neprimeraným spôsobom zasahuje do práv sťažovateľa. Odvolací súd svoje závery neodôvodnil a neposkytol sťažovateľovi relevantné argumenty k priznaniu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a ani k jej výške. Skutočnosť, že okresný súd sledoval priznaním finančného zadosťučinenia práve náhradu škody žalobcu, naznačuje aj tvrdenie jeho právneho zástupcu na

pojednávani konanom 30. septembra 2008, kde uviedol, že príjem žalobcu z vydržiavacích poplatkov klesol o sumu 500 000 Sk. Okresným súdom priznané zadostučinenie je v rovnakej výške.

20. Na základe právoplatného rozsudku okresného súdu sťažovateľ uverejnil ospravedlnenie špecifikované v rozsudku okresného súdu. Uložením tejto povinnosti zasiahol krajský súd zásadným a nezvratným spôsobom do práv sťažovateľa na slobodu prejavu.

21. Sťažovateľ musel obmedziť svoj priestor v jednom z najčítanejších periodík v Slovenskej republike – denníku SME, ktorý nemohol použiť na svoje podnikateľské aktivity. Tento priestor je pre sťažovateľa nenahraditeľný a nevie ho opätovne použiť. Z textu uverejneného ospravedlnenia sa tiež javí, akoby sťažovateľ konal neeticky a neprofesionálne, zverejňoval nepravdivé a difamujúce informácie, a tým spôsobil žalobcovi vážny zásah do jeho dobrej povesti. Takýto text uverejnený na príkaz odvolacieho súdu mohol poškodiť dobrú povesť a renomé sťažovateľa v očiach jeho čitateľov a tiež obchodných partnerov (inzerentov). Bol takisto spôsobilý prívodiť mu negatívnu ekonomickú ujmu, keď nepochybne mohol odradiť potenciálnych inzerentov od zadávania inzercie, čím sťažovateľovi klesli príjmy z predaja a reklamy.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

22. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a porušenie práva na slobodu prejavu a slobodné rozširovanie informácií (čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 10 ods. 1 dohovoru) rozsudkom krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu v napadnutých výrokoch, ktorými bola sťažovateľovi uložená povinnosť, aby odstránil z internetovej stránky <www.sme.sk> článok s názvom „*Slovak Gold nad zlato*“, aby uverejnil v denníku SME a na internetovej stránke <www.sme.sk> ospravedlnenie v rozhodnutí špecifikovaného znenia a tiež zaplatil žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 16 596,95 eur. Dovolanie sťažovateľa podané proti napadnutému rozsudku krajského súdu z dôvodov podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP najvyšší súd odmietol ako neprípustné a neodôvodnené [§ 447 písm. c) a f) CSP].

23. Ústavný súd v prvom rade pripomína, že nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie právnych predpisov s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

24. Z judikatúry ústavného súdu (III. ÚS 331/04, III. ÚS 156/06, II. ÚS 442/2014) ďalej vyplýva, že podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy).

25. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, avšak musí dať odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam (II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04). Ak ide o argument, ktorý je vo veci rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (II. ÚS 410/06).

26. Podľa § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

27. Vzhľadom na uvedené sa ústavný súd zaoberal procesnými súvislosťami sťažovateľom zvoleného postupu, ktorý aj napriek využitiu mimoriadneho opravného prostriedku – dovolania rozhodnutie o dovolaní ústavnou sťažnosťou nenapáda, ale túto smeruje výlučne proti napadnutému rozsudku krajského súdu ako súdu odvolacieho. Z obsahu uznesenia najvyššieho súdu aj z obsahu časti II tohto odôvodnenia je zrejmé, že sťažovateľ uplatňuje v ústavnej sťažnosti obdobné argumenty, ktoré použil v dovolaní a ktorými odôvodňoval prípustnosť svojho dovolania. Je teda evidentné, že sa obracia na ústavný súd s námietkami proti rozhodnutiu krajského súdu v situácii, keď s predmetnými námietkami na najvyššom súde (ako dovolacom súde) neuspel, avšak bez toho, aby sťažovateľ atakoval v konaní pred ústavným súdom spôsob, akým sa s jeho argumentáciou vyrovnal najvyšší súd.

28. Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu, a preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a pred tým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

29. Zmyslom a účelom tejto zásady je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú.

30. V sťažovateľovom prípade sa obdobnými námietkami, aké predstrel v konaní pred ústavným súdom, zjavne zaoberal aj najvyšší súd v dovolacom konaní. Aj napriek skutočnosti, že dovolací

súd dovolanie odmietol (teda rozhodol procesným rozhodnutím), jeho záver o neprípustnosti a nedôvodnosti dovolania je výsledkom vecného posúdenia dovolacích námietok sťažovateľa. To je zrejmé z bodov 23 až 25 a bodu 30 uznesenia najvyššieho súdu, ktoré pokrývajú tvrdenú arbitrárnosť napadnutého rozsudku krajského súdu a nevysporiadanie sa tohto rozsudku s odvolacou argumentáciou sťažovateľa ako odvolateľa, ako aj kritériálne vyhodnotenie posúdenia zásahu do slobody prejavu krajským súdom, a to aj v kontexte sťažovateľom prezentovanej judikatúry najvyššieho súdu. Navyše (a bez ohľadu obsah odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu) podmienka subsidiarity je splnená len v prípade, ak bol skorší prostriedok na ochranu základného práva alebo slobody uplatnený riadne a včas. Pokiaľ by sťažovateľ mienil brojiť proti ústavnej udržateľnosti rozhodnutia o odmietnutí dovolania a nevynechať tak pri obrane svojich práv neopomenuteľný účinný prostriedok nápravy použiteľný proti výsledku dovolacieho konania, mohol prostredníctvom ústavnej sťažnosti atakujúcej uznesenie najvyššieho súdu žiadať o jeho vecný prieskum ústavným súdom a prípadne tak zvrátiť výsledok dotknutého súdneho konania vo svoj prospech, čo však neučinil.

31. Sťažovateľ v zmysle poslednej vety § 124 zákona o ústavnom súde odvíjal zachovanie lehoty na podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu od dátumu doručenia uznesenia najvyššieho súdu o dovolaní 13. októbra 2022, teda lehota na podanie ústavnej sťažnosti mu podľa jeho názoru uplynula 13. decembra 2022. Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane pripomína, že nie každé rozhodnutie o mimoriadnom opravnom prostriedku spôsobuje zachovanie zákonnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, zohľadňujúc predovšetkým subsidiaritu konania o ústavných sťažnostiach, a preto posledná veta § 124 zákona ústavnom súde o zachovaní tejto lehoty je určená na to, aby sťažovateľ v ústavnej sťažnosti mohol uplatniť námietky neuplatniteľné v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku (pozri IV. ÚS 398/2022, IV. ÚS 404/2022, IV. ÚS 471/2022, IV. ÚS 558/2022, IV. ÚS 501/2022, IV. ÚS 564/2022). Zákonné kritériá prípustnosti dovolania sú pritom procesným predpisom (Civilným sporovým poriadkom) ustanovené kogentne, bez možnosti najvyššieho súdu modifikovať ich podľa svojho posúdenia závislého od zvažovania závažnosti alebo osobitosti kauzy alebo iných abstraktne formulovaných kritérií. To umožňuje dotknutej osobe vopred zvážiť, či sa obráti na dovolací súd, aby jej námietky posúdil.

32. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti ani žiadne námietky neuplatniteľné v dovolaní neidentifikoval, resp. nemožnosť obrátiť sa s ktoroukoľvek námietkou na dovolací súd vôbec netvrdil, čomu zodpovedá jeho postup prostredníctvom dovolania popísaný v bodoch 27 a 30. Nemôže preto obísť nevyhnutný článok reťazca subsidiarity právomoci ústavného súdu, ktorá je použiteľná až ako finálny právny prostriedok nápravy a ktorej nedostatok (v popísanej situácii) bráni ústavnému súdu preskúmať námietky sťažovateľa uplatnené aj v dovolaní, a to vzhľadom na existenciu rozhodnutia o dovolaní, ktorého ústavný prieskum sťažovateľ nežiada. Všeobecné súdy (na čele s najvyšším súdom) sú pritom primárnymi ochrancami základných práv vyplývajúcich z ústavy, ako aj práv vyplývajúcich z dohovoru a ústavný súd chronicky zdôrazňuje, že ich nemôže nahradiť, resp. ignorovať ich vlastnú inštančnú sústavu pri posúdení možnosti svojho prieskumu súdnych rozhodnutí.

33. Vychádzajúc z uvedených súvislostí, ústavný súd dospel k záveru, že nemá právomoc rozhodnúť o namietanom porušení označených práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom krajského súdu z dôvodov uvádzaných sťažovateľom, a preto pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť

odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

34. Ústavný súd ako *obiter dictum* dodáva, že uznesenie najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania nemožno považovať za imperfektné, resp. ústavne neudržateľné v takej intenzite, aby v prípade podania ústavnej sťažnosti žiadajúcej jeho meritórny prieskum mohlo byť zrušené. Ústavný súd v uznesení dovolacieho súdu sťažovateľom vyčítané nedostatky nevidel, resp. tieto nedosahujú ústavnoprávnu úroveň.

35. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími uplatnenými návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. januára 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu